

Európske záležitosti v roku 2018

V kontexte členstva Slovenskej republiky v Európskom spoločenstve pre atómovú energiu (Euratom) **ÚJD SR počas celého roka 2018 zastrešoval európsku agendu v oblasti mierového využívania jadrovej energie**, zabezpečoval úlohy a plnil záväzky, ktoré mu z toho členstva vyplývajú. Zástupcovia ÚJD SR pravidelne participovali na rokovaníach v pracovných skupinách Rady EÚ i na zasadnutiach pracovných výborov a skupín Európskej komisie, kde ako experti v oblastiach dotýkajúcich sa kompetencií ÚJD SR, najmä vo vzťahu k záväzkom a činnostiam vyplývajúcim zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Zmluva o Euratome), hájili záujmy SR.

Jednou z najvýznamnejších pracovných skupín Rady EÚ z pohľadu jadrovej bezpečnosti je **Pracovná skupina pre atómové otázky (PS ATO)**. V roku 2018 Pracovná skupina pre jadrové otázky zasadala jedenásťkrát. V I. polroku predsedalo Bulharsko (BG PRES), v II. polroku Rakúsko (AT PRES). **V kontexte prípravy viacročného finančného rámca EÚ po roku 2020** boli do tejto pracovnej skupiny predložené dva významné dokumenty. Prvým je **Návrh nariadenia Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky nástroj pre jadrovú bezpečnosť dopĺňajúci Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce na základe Zmluvy o Euratome**. Cieľom Európskeho nástroja pre jadrovú bezpečnosť je presadzovať zavádzanie účinných a efektívnych noriem jadrovej bezpečnosti v tretích krajinách na základe skúsenosti získaných z činností v oblasti jadrovej bezpečnosti v rámci spoločenstva Euratom. V súlade s mechanizmom spolupráce v rámci európskych záležitostí ÚJD SR v súlade s uznesením vlády SR č. 627/2013 vypracoval a predložil do medzirezortného pripomienkového konania a na schválenie riadne predbežné stanovisko k danému návrhu. Druhým významným dokumentom je **návrh nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje účelový program financovania vyradovania jadrových zariadení z prevádzky a nakladania s rádio-aktívnym odpadom**, ktorý zahŕňa pokračovanie podpory financovania EÚ na vyradovanie jadrovej elektrárne V1 v Jaslovských Bohuniciach. Ďalej sa v rámci PS ATO v roku 2018 uskutočnila príprava a diskusia na 6. posudzovacie zasadnutie k Spoločnému dohovoru o bezpečnom nakladaní s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým jadrovým palivom, ktoré sa uskutočnilo na jar v Medzinárodnej agentúre pre atómovú energiu vo Viedni. Ku koncu roka, počas AT PRES, začali diskusie k **návrhu Záverov Rady k výsledkom tematického posudzovania podľa smernice Rady 2014/87/Euratom o jadrovej bezpečnosti**, ktoré budú pokračovať i v roku 2019.

Európska skupina na vysokej úrovni pre jadrovú bezpečnosť (ďalej len „ENSREG“) počas celého roka 2018 v spolupráci s Európskou komisiou pripravovala, koordinovala a následne vyhodnocovala **historicky prvé tematicky zamerané partnerské hodnotenie členských štátov EÚ na tému starnutie jadrových elektrární**. Partnerské hodnotenie sa uskutočnilo v máji 2018 v Luxemburgu. V tejto súvislosti ÚJD SR v spolupráci s prevádzkovateľom vypracoval a zaslal Európskej komisii **Národnú hodnotiacu správu o riadení starnutia jadrových elektrární**. **Prioritou Slovenskej republiky počas rokovania bolo obhájiť predmetnú správu v tejto oblasti a uspokojivo zodpovedať na všetky vznesené otázky**. Do hodnotenia bolo zapojených 16 členských štátov EÚ s jadrovými elektrárnami a/alebo výskumnými reaktormi s výkonom 1 MW a viac vrátane Nórska, Ukrajiny a Švajčiarska. Bolo vznesených viac ako 2300 otázok, z toho 115 pre Slovenskú republiku. Do procesu sa mala možnosť zapojiť i verejnosť. Hodnotených bolo 5 špecifických oblastí, a to programy riadenia/starnutia, elektrické káble,

skryté potrubia, tlakové nádoby reaktora a štruktúry betónu kontejnmentu. **Partnerské hodnotenie splnilo ciele stanovené v smernici Rady 2014/87/Euratom. Jadrové elektrárne v Slovenskej republike boli hodnotené veľmi dobre.** Všeobecne boli identifikované oblasti zlepšenia pre jadrové elektrárne, avšak žiadne zásadné nedostatky. **Finálna verzia záverečnej správy bola schválená v skupine ENSREG v októbri 2018. Do septembra 2019 majú členské štáty, vrátane Slovenskej republiky, vypracovať národné akčné plány** za účelom adresovania zistení a výsledkov s cieľom ďalšieho skvalitnenia riadenia/manažmentu starostlivosť jadrových elektrární, ako aj výskumných reaktorov. Skúsenosti získané v tomto procese budú zohľadnené pri príprave nasledujúceho tematického posudzovania, ktoré sa uskutoční o 6 rokov. Téma bude stanovená.

Ďalšie aktivity v rámci skupiny **ENSREG** a jej podskupín boli v roku 2018 zamerané na pokračovanie monitorovania prijatých opatrení a na implementáciu odporúčaní vyplývajúcich z uskutočnených partnerských posúdení v rámci záťažových testov (Akčný plán) realizovaných po jadrovej havárii vo Fukušime. **SR priebežne implementuje a plní všetky stanovené odporúčania.**

V januári 2018 Európska komisia zverejnila druhú **Správu Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní smernice Rady 2006/117/Euratom o dozore a kontrole pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoretého jadrového paliva zo strany členských štátov**, ktorú Európska komisia vypracovala na základe národných správ členských štátov, vrátane Slovenskej republiky. Správa zahŕňa prepravy za obdobie rokov 2012 – 2014.

V auguste 2018 ÚJD SR zaslal Európskej komisii v poradí druhú **Národnú správu Slovenskej republiky v súlade s príslušnými ustanoveniami smernice Rady 2011/70/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.** Slovenská republika si plní všetky záväzky, ktoré jej z predmetnej smernice vyplývajú.

Vo veci *Integrálneho skladu rádioaktívneho odpadu v Jaslovských Bohuniciach* boli Európskej komisii notifikované všeobecné údaje podľa **čl. 37 Zmluvy o Euratome**, ktoré boli vypracované v súlade s príslušnými prílohami odporúčania Komisie 2010/635/Euratom. Následne v tejto záležitosti Európska komisia vydala v novembri 2018 kladné stanovisko. V apríli 2018 JAVYS, a. s. postúpil na ÚJD SR všeobecné údaje podľa čl. 37 Zmluvy o Euratome k *Dobudovaniu skladovacej kapacity medziskladu vyhoretého jadrového paliva v lokalite Jaslovské Bohunice* so žiadosťou o ich notifikáciu Európskej komisii. Dokumentácia bola posúdená, pričom bola vznesená požiadavka na jej prepracovanie a doplnenie. Po jej kompletizácii bude dokumentácia zaslaná Európskej komisii v priebehu roka 2019.

V priebehu roka 2018 pokračovala vo svojej činnosti **medzirezortná koordinačná skupina na koordináciu úloh vyplývajúcich z článkov Zmluvy o Euratome**, ktorá bola na ÚJD SR zriadená na základe uznesenia vlády SR č. 442/2006. V priebehu roka sa uskutočnili dve zasadnutia, a to v júni a v decembri 2018. Na rokovaníach sa diskutovali aktuálne témy (napr. Brexit, tanspozícia smernice Rady 2013/59/Euratom, výsledky prvého tematicky zameraného posudzovacieho zasadnutia podľa smernice Rady 2014/87/Euratom a ďalšie) a prijímali odporúčania na implementáciu Zmluvy o Euratome. V budúcom roku bude skupina pokračovať vo svojej činnosti a riešiť aktuálne otázky.